

1889-01-18

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Generel kommentar:

Flere af de viderebragte oplysninger i brevet her, følges der op på i brevene 9. januar, 21. januar samt 4. februar 1889.

Afsendersted:

København

Omtalte personer:

Raphael

Tizian

Ernst Bojesen

Rasmus Christiansen

Christoffer Wilhelm Eckersberg

Maurice Hamel

Vilhelm Hammershøi

Carl Holsøe

Peter Johansen

Ludvig Kabell

Peder Severin Krøyer

Julius Lange

Karl Madsen

Ferdinand Meldahl

Asta Nørregaard

Henrik Olrik

Viggo Pedersen

Niels Pedersen Mols

Joakim Skovgaard

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Fritz Syberg

Julius Thomsen

Lauritz Tuxen

Frederik Vermehren

Johan Peter Wildenrath

Viggo Winkel

Kristian Zahrtmann

Arkivplacering:

Den Hirschsprungeske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Wildenraths lotteri skal finde sted næste uge. Rohde spørger til det beløb, Hannover har sat ind på hans sparekassebog, da det ikke stemmer med beløbet, der er blevet opkrævet for lotterisedlerne. Der er blevet fremsat ønske om mulighed for at bytte det maleri af Wildenrath, der er på højkant, til et andet af kunstnerens malerier, og Rohde mener, at det er klogt at imødekomme ønsket. Det er usikkert, om Kunstbladet er ved at lukke ned, og Julius Langes foredrag i Kunstforeningen har været genstand for kritik. Peter Johansen har angiveligt forfattet teksten til Ferdinand Meldahls seneste udgivelse, men den arbejdsfordeling er der ifølge Rohde intet fordækt i, som Hannover ellers havde antydnet i sit spørgsmål til Rohde om emnet. Til sidst i brevet remser Rohde en række nylige hændelser i kunstmiljøet op, og han refererer forskellige korrespondancer fra udlandet.

TRANSSKRIFTION

1.

Kjøbenhavn d. 18/1 89.

Nyhavn 22 1. K

Kjære Ven!

Deres elskværdige Kone har sikkert Ret, naar hun beder Dem tilføje Brevkortet den Bemærkning, at det væsentligt er "Bysladder", De vil vide. Men spørg hende i den Anledning fra mig, om hun kan undvære denne Ingrediens; hun er nemlig i saa Tilfælde et enestaaende Exemplar af Slægten "homo". Altsaa om Wildenraths Lotteri følgende: Sedlerne ere udsendte behørigt stemplede og tildels betalte, og Trækningen finder Sted i næste Uge. Naar alt er i Orden skal jeg sende Dem en kort Oversigt over Status. Dernæst følgende Spørgsmaal: 1. Hvorfra skriver de 180 Kroner sig, som ere mig overleverede i en Sparekassebog? Jeg troede, da jeg modtog dem, at det var opkrævet Betaling for Sedler. Men Beløbet er jo større end det, De har opkrævet. 2. Man har fra flere Sider udtalt sig om det indkjøbte Billedets Kjedelighed; jeg har endogsaa faaet det Svar paa Anmodning om Kjøb af Sedler, at var det et andet Billede, vilde man have taget en Seddel. Jeg spørger nu kunde det lade sig gjøre at lade den even[-]

tuelle Vinder bytte Billedet bort imod et andet usolgt Billede af W. til en ringere Salgsværdi? Man har nemlig forespurgt om sligt. Vi har jo selvfølgelig ingen Fordel af et sligt Arrangement, da der nu næppe bliver solgt flere Sedler, men det er jo altid det behageligste

[2]

at vise den Imødekommenhed ved en saadan Lejlighed, som man kan uden at gaa imod sine egne Interesser. (Hvis De mener det mere fordelagtigt for Wildenradt beholde det andet mindre Billede end det bortloddede, vil jeg ikke foreslaa Arrangementet). — .

Saa var der Kunstbladet. Ja taler man med Udgiverne saa siger de, at Bladet naturligvis gaar ind, men træffer man saa Dagen efter Redaktøren¹ overrasker han en ved at meddele, at det er noget, han ikke har hørt det mindste om, og at Kunstbladet naturligvis fortsætter i det nye Aar — Saa tales der om et Projekt med Kunstforeningen (et Projekt som nok paa et Bestyrelsesmøde for et Par Dage siden døds dømtes) saa om, at Bojesen har Lyst til Entreprisen, og saa endelig om at Winkel, da han hører den megen Efterspørgsel, ikke vil af med det, men drive det for egen Kapital. Naa, Sandheden er vel den, at vi engang henad Sommertiden, naar Varmen kommer i Luften, og De kommer hjem for at ligge paa Landet efter at have rejst det halve Europa rundt, pludselig en skønne Dag ser det sidste Nummer af Kunstbladet, som med smilende Ansigt meddeler det forbausede Publikum sin dødelige Afgang. "Man" er forøvrigt ikke mig; jeg har nemlig ikke talt med Madsen, siden jeg saa Dem.

Langes Foredrag i Kunstforeningen har jeg ikke selv hørt — jeg er ikke Medlem — men De synes ikke at gjøre megen Lykke; de skulle være udtværede, kjedelige og fremfor alt holdningsløse. Han taler om alt og

[3]

alle, bruger en Aften til at fortælle "mine Tilhørere" om Professor i Kemi Jul. Thomsens Theorier om Lyset, forudsætter en anden Aften at ingen af "mine Tilhørere" har hørt Navnet Apollodores og opfrisker saa gamle trivielle Anekdoter fra Kofods lille [?], om Manden der

malede Druer, som Fuglen aad plukkede efter, tilbage-
lægger saa i en Time Vejen fra de gamle Grækere
over Tizian til den "gule Dame" som han i en
Time, hvad Tegningen angaar sammenligner med Olrik
og forøvrigt synes i hvert Fald at vurdere, for i en
anden Time at rette sit sværeste Skyts imod den. I det
hele taget synes han at bruge hveranden Time til at
tage Forbehold imod, hvad han har sagt i den
foregaaende. Har dvælet meget længe ved Eckersberg
og Vermehren, har omtalt Viggo Pedersen, Kabell
Holsø og Syberg (hvilken sidste han satte meget højt).
Endt med at sammenligne den ældre danske Kunst
med en Stuepige og den moderne med en frisk Fyr med
Hatten paa Snur", som alle (?) holdt af undtagen
Stuepigen, og sluttelig henført Eckersberg til yderste
Højre og (følgelig (?)) aldeles blottet for al Genialitet
.....1 — som sagt jeg har ikke hørt
Foredragene[,] muligvis vilde jeg have fundet dem for-
træffelige; ovenstaaende er hvad Brudstykker af hvad
enkelte Tilhørere er krammet ud med; men efter
de Udtalelser, jeg har hørt synes Foredragene at være
beregnet paa en Tilhørerkreds af gamle Tanter, som
[4]

lige akkurat kjender Kunstmaleren Raphael.
Hans frygtelige Ængstelse for at sige noget for rosende
eller dadlende eller i det hele taget noget bestemt, synes
især at irritere Tilhørerne. —

— Fra Møllers har jeg ikke hørt i længere Tid, fra anden
Side er der bleven fortalt, at Møller har været syg —

De taler om et Rygte, som har naaet Dem og som
gaar ud paa at Peter Johansen skulde have skrevet
Texten til en Bog, Meldahl har udgivet.

Jeg véd ikke, hvilken Bog De sigter til, men Johan[-]
sen har for over et Aar siden fortalt mig, at han arbej[-]
dede paa en Bog, som M. skulde udgive, og som hand-
lede om dansk Renaissance Arkitektur.² Hvis De inter-
esserer Dem for de Herrers Arbejdsmaade skal jeg gjerne
fortælle Dem, hvad jeg véd; Det er Ting som Johansen
aldrig har lagt Skjul paa og som jeg troede De kjendte
meget bedre end jeg.

En bekjendt tysk Fotograf (hvis Navn De formodentlig kjender, jeg husker det ikke i Øjeblikket.) sender en Medhjælper herop med en Fotografkasse; han køber en kortfattet Rejsehaandbog over Kjøbenhavn og Omegn og drager ud og fotograferer paa maa og faa og han har saa formodentlig set i Statskjalenderen, hvem der var den betydeligste Mand paa Kunstens Omraade, og han henvender sig følgelig til Hr Etatsraad Meldahl og anmoder ham om at skrive Texten; denne erklærer sig villig til lægge Navn til og modtage Honorar, men henvender sig privat til den Sagkyndige paa Arkitekturens Omraade Hr. P. Johansen

[5]

da hans mange Forretninger ikke levner ham Tid. Hr. Meldahl giver saa Johansen et Par Vink, men efter P's Sigende er det denne som laver Bogen. Mange Jeg saa en Dag Fotografierne igjennem og udtalte min Forundring over, at mange af vore interessanteste Renais-sanceting manglede, medens der var Ting imellem, der slet ikke vedkom Renaissancen. Jeg fik det Svar, at det var nu noget som Fotografen havde ordnet og han (Fotografen) havde ikke Lyst til at gjøre nogen Forandring heri, og saa havde de andre nu kun at bruge det Materiale, der var. — Det er paa denne Maade at man viser sig som Patriot og Videnskabsmand paa engang, naar man er Ihændeher af Rigets øverste Embeder. — Det er imidlertid Aar og Dag siden at Johansen fortalte mig om denne Sag, hvis den derimod skulde have en mere bestemt Interesse for Dem, skal jeg gjerne faa den opfrisket eller supleret.

Hvad Folk maler?

Ja Christiansen maler Soldater og jeg ingenting! se det er ikke noget nyt.

Hvad Hammershøj arbejder paa er en Hemmelighed, han ikke røber.

N. Mols har malet nogle nydelige Kalve, som han vil have til Paris. Ja der er jo iøvrigt ingen Mennesker hjemme, saa hvorledes skulde jeg vide mere.

For resten tegner det sørgelig med Deltagelse i Paris-udstillingen, der er nok anmeldt saa faa Billeder,

[6]

at det har været taget under Overvejelse, om man ikke helt burde opgive enhver Deltagelse for ikke at gjøre Fiasko. Siden Hamels Artikel³ blev offentliggjort har en stor Del af de ældre bestemt sig til helt at afholde sig fra Deltagelse — . —

—

Kronprinsen rejste i Dag til Stockholm...

Prinsesse Marie skal paa Kadetbal d. 26. —

Tuxen og Krøyers Elever skal imorgen Aften spille

Kegler hos "Bolts" i Alléegade.⁴ —

Hvalen er endelig ankommen "den er det største af Alt, hvad der hidtil er set i Danmark" (efter Berlingske) "Isen er usikker".

Zartman og Skovgaard var i Sparta, men da de en Dag fandt deres Lammesteg ophængt i Retiraden flygtede de til Korfu, hvor man ingen Retirader skal have. Christiansen til Audienz hos Chefen for Husarerne, laante en Sattel og to Muleposer.

Dito solgt Napoleon til Winkel.

Dito tjerner udmærket

Dito tjener glubende.

Dito har tænkt paa at købe et Apothek til sin Broder.

(Correspondance fra Rom) Frk Asta Nørgaard finder, at

Løftet i det sextinske Kapel gjør sig svært dekorativt !!!!

(Correspondance fra Paris) Kl 8-10 maler jeg en Hestestal paa

Mars[?]-Marken, fra 10-12 arbejder jeg i en lille Kirke bagved

Panthéon. Kl 12-2 tager jeg ud til Asnières til et Friluftsbil-

lede fra 2-4 er jeg i Lag med en Vinstue for Arbejdere

fra 4-6 den samme Vinstue i "Kunstig" Lys og fra 6-8

i elektrisk Lys, saa et lille Maaneskin til 10 men saa

er jeg træt og gider ikke se mere af Paris!

(Correspondance fra Berlin endnu ikke ankommen).

Ja nu kan jeg s'gu ikke mere; men jeg

vilde dog ikke have at Deres Kone skulde sige

Sladder for ingen Ting — De véd nok den stakkels

Mand maa altid undgælde for Konens Dumheder.

En venlig Hilsen til Deres Hustru og

Dem selv

Deres

Johan Rohde
Christiansen beder hilse.

¹ Karl Madsen var i 1888 redaktør på Kunstbladet.

² Ferdinand Meldahl udgav i 1888 "Denkmaeler der renaissance in Daenemark" (1888).

³ Maurice Hamels artikel "La peinture du Nord à l'exposition de Copenhague" i Gazette des Beaux-Arts (1888). Hamel fremhæver her de yngre maleres fortrin (Skagensmalerne især) på bekostning af den ældre generation.

⁴ Det er usikkert, hvem der her refereres til. Muligvis konditor Fernando Emilio Bolt, som ifølge folketællingen 1. februar 1890 var bosat i ejendommen Allégade 19. Sønnen Niels Peter Emilio Bolt (1886-1965) blev senere maler og studerede på Kunstnernes Frie Studieskoler under Johan Rohde.

Kjøbenhavn d. 18, 89.

Bryllup

1.

Kybenhavn 22, K.

Kjære Ven! Deres elskverdige Brev har sikkert Ret, naar
him betr. Dem tilfjerd Brorlovs den Bemærkning, at
Det væsentligt er "Dygtighed", De vil vide. Men spørg
hvert i den Anledning fra mig, om him kan ind-
vise denne Ingrediens; him er nemlig i den Til-
fald et uerstattende Exemplar af Slagten "komo".

Altan om Wildenraths Løfter følgende: Sædvanen er ud-
sædvanlig betingst stempet og tildele betalt, og Trækin-
gen finde Sted i næste Uge. Naar alt er i Orden skal
jeg sende Dem en kort Oversigt over Færd.

Dermed følgende Spørgsmål: Hvorfor skrev De 180 Kroner
ig, som en mig overleveret: en Spørgsmaal bog?
Jeg hørte, da jeg mødte Dem, at det var opkrævet
Betaling for Sedler. Min Betragtning er jo stærk end
der, De har opkrævet.

Man har for flere Sider udsat sig om det indkjøbte
Billede af Kjærlighed; jeg har udgivet faaet de svar
per Anmodning om Kjøb af Sedler, at der er et
andet Billede, ild man have trykt en Seddel.

Jeg spørger nu him om de har sig givet at lade ^{den} Færd
helt Vinder bytte Billedet bort imod et andet udsat
Billede af W. til en mindre Salgs værdi? Man har
nemlig foreslået om skif. Vi har jo selvfølgelig ingen
Færd af et skif Arrangement, da der nu næppe bliver
sagt flere Sedler, men det er jo alligevel et behageligt

at vise den Kunstkommentar ud en saadan Lignelse,
som man kan uden at gaa ind i sine egne Følelser
[Hvis De ender da med forbløffet for Udsagnet at
brødt det andre mindre Billede end det berøttede,
vil jeg ikke foretage Arrangementet]. —

Saa var det Kunstbladet. Ja blev man med Udgivelsen
saa siger ^{de} De andre naturligt gaa ind, men træffer man
saa Dagen efter ^{Redaktionen} overhovedet har en vel at meddele, at
der er noget, har ikke har hørt det mindre om, og at
Kunstbladet naturligt forfatter; det nye der
Saa tales der om et Projekt med Kunstforeningen (et
Projekt som nok gaa i Beskyddelse for et Par
Dage siden død dømtes) saa om, at Bogisen har
Lygt til Entreprisen, og saa endelig om Winkel, da
han hører den megen Efterspørgsel, ikke vil af med
det, men sin det for egen Regning. Naar, Saa
huden er vel den, at vi engang herad Sommeren,
naar Varmen kommer; Lyften, og De kommer igen
for at ligge paa Lands efter at have rejst det halve
Europa rundt, glædelig saa stemme Dag om det sidste
Nummer af Kunstbladet, som med smilende Ansigst
meddele det forvandede Publikum sin dødelige Afgang.
"Man" er forvundet ikke mig; jeg har nemlig ikke talt
med Madam, siden jeg saa Dem.

Lange Fredag; Kunstforeningen har jeg ikke selv hørt
— jeg er ikke Medlem — men De synes ikke at gøre me-
gen Lykke; de skulle være indtrængende, gjedelige og
femfar alt holdningen. Han taler om alt og

alle, bryder en Aften til at fortælle "min Tiltænkning"
en Professor i Kemi J. Thomsen Thomsen an Lyng,
forudsætter en anden Aften at indgive af "min Tiltænkning"
har vist Narnes Apollodorus og opførte de gamle
hivellæ Anecdotes fra Kongens Litter, om Manden der
maledt Dames, som Tegner end plettede efter, tilbragte
begge den i en Time Vigen fra de gamle Gæster
over Tizian til den "gule Dame" som han i en
Time, hvor Tegnere angav sammenhæng med Olie
og farverne synes i hvert fald at vinder, for i en
anden Time at rette sig over Skjæls indord den. I det
dette Tegn synes han at bryde broanden Time til at
begge fortælle indst, hvor han har sagt i den
Angangene. Her bræder meget lang, ved Eckerby
og Varmekken, har endelig Vige Tederen, Kavelle
Holsen og Syber (hvilken side han satte meget høj).

End med at sammenhæng den anden Tante Kilde
med en Stuepige og den morder med en frisk Fyr med
Hatten fra Tante, som alle (?) holdt af indbyrdes
Stuepigen og sluttelig henfør Eckerby til gode
Hjort og [fjort (?)] aldeles blot for al Genialitet.

..... Som sagt jeg har ikke vist
Foredragene muligvis vilde jeg have fundet dem for-
treffelig; omstændende er hvad Ordstygger af hvad
fulde Tiltænkning er krammet ud med; men efter
de Udtalelser, jeg har vist synes Foredragene at være
besvaret på en Tiltænkning med af gamle Tante, som

lijg allerede kjendte Kunstnere Raphael.

Hans yndelig Begjæring for at se mig for en mindre eller bestandt eller i det hele taget noget bekendt, synes især at irritere Tilsyneren: —

— Fru Möller har jeg ikke kendt i længe Tid, for anden Tid er der bleven forfaldt, at Möller har været syg. —

De taler om et Rygt, som har næret Dem og som gaaer ud paa at Ties Johansen skulde have skrevet Tietzen et en Digt, Melstahl har udgivet.

Jeg vil ikke, hvilken Digt De sigte til, men Johansen har for over et Aar siden fortælt mig, at han aldrig død paa en Digt, som M. skulde udgive, og som handlede om dansk Renaissance Arkitektur. Hvis De interessere Dem for de Herrens Arbejdsmaade skal jeg gjerne fortælle Dem, hvad jeg vil; Det er Ting som Johansen aldrig har lagt Skjæl paa og som jeg hader. De kjender Muelstahl vel nok end jeg.

En kjendte tykt Fotograf (hvis Navn de formodentlig kjender, jeg husker det ikke: Øjeblikket.) sender en Meddelelse herom om en Fotograferer; han kjender en kendskabs Rejse-phaantasi om Kjærlighed og Arme og drager ud og fotograferer paa Maa og Jaa og han har som formodentlig set i Østergaardens, hvem der var den betydelige Mand paa Kunstens Aarsad, og han kendte sig fuldstændig til H. Elah med Melstahl. og anmoder ham om at skrive Tietzen, som skulde sig ildig til at lægge Navn til og modtage Honorar, men kendte sig privat til den sagkyndige paa Arkitektur Aarsad H. P. Johansen.

Da haas mange Forretninger ikke levere ham Tid.

Le. Mulbuhl giv saa Johansen en Par Vink, men efter P's sigende er det denne som lever Dagen. ~~Mange~~
Jeg saa en Dag Fotografen gjennem og udtalte min
Forundring over, at mange af vor interessanteste Renais-
sance-ting mangler, medens der er ting imellem, der
skal ikke være Renais-sancen. Jeg fik da Svar,
at der var en ^(Fotografen) noget som Fotografen havde ordret
og han havde ikke Lyst til at gøre nogen Forretning
heri, og var borte og antog min him at bringe de
materiale, der var. Der er på denne Maade
at man viser sig som Patriot og Videnskabsmand
for engang, naar man er Thant harer af Rigets
første Embeder. — Der er imidlertid Aars og Dage
siden at Johansen fortalte mig om denne Sag, hvis
den derimod skulde have en men bestemt Tjener
for dem, skal jeg gjerne gøre den opfindet eller
supplert.

Hvad Tolk make?

Ja Christianus make Tolkere og jeg ingenting!
se det er ikke noget nyt.

Hvad Hammerskjær arbejder på er en Hjemmelgjort,
men ikke rødt.

Dr. Møls har make nogle udflyttere, som han vil
have til Paris. Ja der er jo ~~for~~ ingen Mennesker
hjemme, saa hervedes skulde jeg vide mere.

Forresten begynder det virkelig med vor Delagelse i Pari-
seridskillingen, der er vist anmeldt som for Alledde,

at det her end bager iude Overjelen, nu man alle
 helt bader ogjens endere Deltagere for alle og gjen
 Frakto. I den Kamel. Atskill ble opplyst og
 har en stor Del af de alle bekant og til held en
 gjæst sig fra Deltagere —

Kompriusar rojst i Dag kl Strövelen.

Princeton Maine skal på Katedral d. 26. —

Tuxen y Krögers Elms had imogen after spith
Kegler has "Dotts"; Allieged. —

London so euklig ankommen, dass er das Stöckel auf
als, was der heißt er sei: Dannach "after Belangh"
"Jem er isidit".

4

Zakman y Sengaat var: Tjæst, men da de
 en Dag fandt det Læmmedy ophængt i Rindene
 flygtet de til Kongen, hvor man i en Rinde skel
 næv.

Christensen let Aitken to Glasgow for this week, leave
in saddle 7 to Milngavie.

Dito solgt Napoleon sit Winked.

Dito gines ietmakel

D. 70 Ihre glückliche

Dile has found per as light as Apollo's hit in Procr.

(Correspondance fra Rom) Tre Asta Ningsat findes, at
Legat: det sidste Kugel gjør sig selv bekræftet!!!!

(Correspondence fra Paris) Kl 8-10 mæde j i en Hestetel per
Mørst-Mærke, fra 10-12 arbejder j i en lille Kiste bagved

Penkham. Kl 12-2 bage i et et Acacias bl et Tragtstrel
der fra 2-3 er i. Ly med en Vinter for Arbejdet
fra 4-6 den samme Vinter i, Køn i Ly og fra 8-8
i elektrisk Ly, ser et lille Maaske til 10 men one
er i et et 7 gode ikke se men et Paris!

(Correspondance für Berlin. enthält 148. aut. u. man.).

Ja om kan jeg sige ilt men ; men jeg
ved dog ilt kan at den kan sluttet sig
Sladde for ingen Ting - De er at de stalle
Man kan alt indjæst for Kæns Dindheds.

In unig. Kien bei Dem Hien-tai
 Dem selb
 Dem
 Johan Rod

Christiansen bet hilse